

Национален съвет за журналистическа етика

РЕШЕНИЕ

№ 29/17.09.2024 г.

Комисията по журналистическа етика на свое редовно заседание на 17.09.2024 г. в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: Нели Огнянова

ЧЛЕНОВЕ: Александър Кашъмов
Весислава Антонова
Бойко Василев
Илия Вълков
Диляна Илиева
Даниела Тренчева
Гена Трайкова
Ирина Недева

изслуша доклад по жалба с вх. № 11-031/2024 г. на М.К. срещу предаването „България сутрин“ по телевизия Bulgaria ON AIR, която се отнася до репортаж, излъчен на 10 април 2024 г. Жалбата твърди нарушение на Етичния кодекс на българските медии от страна на телевизия Bulgaria ON AIR.

I. ПРОЦЕДУРА

1. Жалба с вх. № 11-031/2024 г. се отнася до нарушение на Етичния кодекс на българските медии, осъществено чрез предаването „България сутрин“ по телевизия Bulgaria ON AIR, в което е излъчен репортаж на 10 април 2024 г.
2. Жалбата е допустима. Изпратена е на телевизия Bulgaria ON AIR за становище.
3. Становище от телевизия Bulgaria ON AIR е предоставено.

II. ЖАЛБА

В жалбата си М.К твърди следното: *„Материалът е анонсиран от водещата на предаването, като казус, който „се отнася до по-голямата ангажираност на родителите при работата с проблемни деца“. В него участват директорката на 139. ОУ „Захарий Круша“ – Р. Д., и две майки на деца – М. Ч., А. Р., от същото училище. Репортажът разказва за проблем с „едно дете, което цяла година има проблеми с поведението, съответно родителите не взимат никакви мерки, не обръщат внимание на това дете“, „текат разни проверки към директора, към училище, губи се цялата енергия, разваля се дисциплината, няма нормален учебен процес“, а „майката [на “проблемното” дете] обвинява учителите, обвинява децата“. В течение на репортажа се установява, че това “проблемно” дете не е от класа на децата, чиито родители участват в репортажа. Родителите излагат твърдения, че „детето проваля целия учебен процес,*

то е агресивно, създава проблеми, разваля дисциплината, другите деца се разконцентрират и изобщо не може да се проведе нормален учебен процес”, а родителите „не съдействат за разрешаването на този казус“. Директорката представя казуса, като „болезнен за много директори и преподавателски екипи“. Тя излага твърдения, че майката не съдейства, че е обявена война на училището и учителката, че майката не проявява разбиране и счита, че жалбите ще решат проблема.“

Според жалбоподателя посочените в репортажа обстоятелства позволяват на широк кръг от лица да идентифицират самоличността на детето, а именно: *„името на училището, обстоятелството, че детето е от четвърти клас, “този случай беше прецедент, тъй като 20 родители спряха децата си от училище за една седмица” с искане това дете да се премести в друго училище, както и специално осигурените специалисти за работа с това дете – психолог, педагогически съветник, директорката посочва още, че наскоро детето е паднало в час по физическо и се е ударило. Всички тези изявления в тяхната съвкупност са довели до идентифициране на ученика – влязъл задочно в ролята на главен герой на репортажа, от широк кръг лица. Така и М. К. – майката на “проблемния” четвъртокласник, е научила за репортажа, след като за него ѝ съобщава по телефона друг родител, който е разпознал момчето в направените от участниците (директорка и две майки на четвъртокласници от друг клас) твърдения. Тези твърдения, освен че са в състояние да разкрият самоличността на ученика и неговата майка, също така са уронващи достойнството на ученика и клеветящи майката за това, че “не съдейства за разрешаването на този казус”, “не взема никакви мерки” и “не обръща внимание” на детето си.“*

В жалбата се посочва още, че при подготовката на репортажа не е потърсена гледната точка на посоченото дете и на неговите родители: *„На 11 април 2024 г. – ден след излъчването на репортажа, М. К. се свързва с продуцентката на предаването Н. З., като изразява изрично желание да упражни правото си на отговор. В интерес на сина си, М. К. не желае да участва лично, но посочва друга майка, която да представи нейната гледна точка по казуса. Продуцентката на предаването първоначално се съгласява с предложението, но телевизия Bulgaria ON AIR така и не комуникира отговора на М. К. На 16 април 2024 г. телевизията излъчва кратко изявление, което не е съгласувано с майката, но е представено като упражняване на нейното право на отговор, в което призовава родители и ръководство да не разрешават конфликтите си чрез медиите.*

В жалбата се обосновава нарушение на т. 1.1.1 с това, че не е проверена информацията и *„редица факти са останали скрити”, на т. 1.1.4* с това, че журналистите не са подчертали, че е представена само една гледна точка, *„която следва да се разграничи от обективните факти по случая, които на практика не са установени при подготовката на материала”, на т. 1.1.5 и 1.1.6* – с това, че медията е трябвало да положи усилия, за да даде възможност интересите на детето да бъдат защитени. Жалбоподателя посочва нарушения и на т. 1.2.1 и 1.2.2 заради липсата на поправка и извинение. Твърди се, че майката на детето не е получила възможност да осъществи правото си на отговор.

III. РАЗПОРЕДБИ ОТ ЕТИЧНИЯ КОДЕКС НА БЪЛГАРСКИТЕ МЕДИИ, ЧИЕТО НАРУШАВАНЕ СЕ ТВЪРДИ:

Пледира се нарушение по отношение на следните разпоредби на Етичния кодекс на българските медии:

1.1. Точност, 1.1.1 Ще предоставяме на обществото точна и проверена информация и няма преднамерено да скриваме или изопачаваме факти., 1.1.4 Ясно ще разграничаваме фактите от коментарите и предположенията., 1.1.5 В коментарите и анализите ще се стремим да представяме разнообразни мнения и гледни точки., 1.1.6 При отразяване на спорове ще се стремим да дадем възможност на засегнатите страни да изразят своята позиция.,

1.2 Поправки, 1.2.1 Ще публикуваме ясна и достатъчно забележима поправка, щом бъде доказано, че е публикувана неточна или подвеждаща информация, и ще се извиним, ако е необходимо., 1.2.2 Ще предоставяме право на отговор на лица и организации, засегнати пряко от неточни или подвеждащи публикации.

IV. СТАНОВИЩЕ НА ОТВЕТНАТА СТРАНА

В становището, постъпило от медията се съобщава, че излъченият материал не е репортаж, а „живо“ включване. Прави се уточнението, че „при живото участие времето за реакция на журналистите и репортерите е по-кратко и липсва възможността за редакторска намеса в излъчения, краен материал. Въпреки това, считаме, че с поведението си репортерът не е извършил нарушение на Етичния кодекс, нито на утвърдените стандарти – не е задавал провокативни въпроси, не създал предпоставки да се навлезе в излишна за случая конкретика, която би създала условия за разкриване самоличността на засегнатите лица.“ Становището проследява предварителната подготовка и в него се твърди, че „директорът, като инициатор на живото включване, е била предупредена, че ако имат конкретни примери и се замесят определени деца и родители, трябва да се отрази и позицията другата страна. В тази връзка е помолена, като организатор на срещата, да подsigури присъствие, ако това е нужно, с оглед на тематиката, която желае да бъде отразена.“ От медията смятат, че в нито един момент не е предоставена информация за децата, от която е възможно те да бъдат идентифицирани от „широк кръг лица“. „Не се споменава нито името на конкретно дете, нито от коя точно паралелка е. Единствената конкретизация е, че това са деца от 4-ти клас и проблемът на родителите е по време на занималнята, което предполага, че това са сборни класове и децата там могат да бъдат всички, които са в 4-ти клас и посещават занималня. Това, че има хора, които са се разпознали в материала означава, че те са запознати с историята на отношенията, пряко замесени са в проблемите отношения, които сме отразили, и за тях е възможно да направят обосновано предположение, за кого става дума – но това не е така по отношение на хората, които не са пряко въввлечени в казуса, а именно за „широк кръг лица“.

В становището се посочва още, че заради липсата на споменаване на имена не е възможно да се идентифицира другата страна. Потвърждава се, че след предаването е имало обаждане от жена, която е твърдяла, че е майка на дете от въпросния 4 клас и че е запозната с казуса в училището. „Тя твърдеше, че е разпознала в материала, като участник, детето на жалбоподателката – г-жа К., а тя самата няма пряко отношение към конкретния казус. Това означава, че в конкретния случай не бяхме потърсени от лице, което се е почувствало засегнато от материала, а от трето лице, което познавало лицето, което евентуално би могло да бъде „засегнатото“ такова. Въпреки изложеното по-горе Продуцентът на предаването, Н. З., е разговаряла и с двете жени – жалбоподателката и обадилата се по телефона Е. Е. и е приела да отразим и тяхната гледна точка по конкретния казус. Двете жени отказаха да се включат лично или чрез упълномощени представители и да коментират случая. Вместо това двете имаха

желание да коментират други проблемни теми, свързани с организацията на работния процес в училището, което правилно е сметено от редакторския екип за изцяло нова тема на предаване, а не „право на отговор“. Предвид това редакционния ни екип е преценил, че не желае да навлиза в конкретиката на множество неразрешени проблеми между родителите и училището, за което има данни, че са сезирани компетентните институции и има висящи съдебни или досъдебни производства“. В заключение в становището се отбелязва, че не са налице нарушения на действащото законодателство, нито на етичните норми и добрите журналистически практики.

V. ФАКТИ

Излъчените интервюта, които се цитират в жалбата са в предаването „България сутрин“ по телевизия Bulgaria ON AIR и са в директно включване (на живо). Темата е анонсирана като „Отказ на родители на проблемни деца да участват в решаването на конфликтни ситуации“, но в интервютата родители и директор разказват за конкретно дете, без да назовават името му и за един проблемен казус. Името на училището е конкретизирано, както и това, че детето е от 4-ти клас, съобщава се и за инцидент с него в училище.

VI. МОТИВИ

В предаването действително се анонсира тема от обществен интерес – необходимостта от по-голяма ангажираност при работа с деца със специални потребности. Представянето ѝ обаче е едностранно и без участието на родителите на детето, което е обвинено, че „проваля целия учебен процес“. За същите тези родители се казва, че „не съдействат за решаването на този казус“. В нито един момент от интервютата репортерът не поставя под съмнение твърденията на събеседниците си. КЖЕ взе предвид обяснението в становището на медията, че предаването е „на живо“ и директорът е бил предупреден, че „ако имат конкретни примери и се замесят определени деца и родители, трябва да се отрази и позицията другата страна“, както се твърди в становището на медията. Комисията не може да се съгласи обаче с това да се разчита на единствено и само на директора „като организатор на срещата, да подсигури присъствие, ако това е нужно, с оглед на тематиката, която желае да бъде отразена.“ КЖЕ счита, че е журналистически професионален ангажимент преценката дали е необходима друга гледна точка за пълното и обективно отразяване, както и осигуряването на присъствието на заинтересованите страни или търсенето на тяхното мнение, независимо под каква форма. Недопустимо е журналистите да остават в ролята само на безучастно отразяващи тематиката, която директорът „желае да бъде отразена“, както пише в становището на телевизията. Освен това – непосредствено преди включването репортерът е разполагал с необходимото време да установи с кого ще разговаря и да прецени възможно ли е темата да бъде представена по възможно най-точния и безпристрастен начин. Дори редакторското решение да е свързано с желанието казусът все пак да бъде представен, независимо от липсата на всички гледни точки, то това може да бъде изрично уточнено, да се зададат уточняващи фактологията въпроси и да се съобщи, че мнението на другата страна ще бъде потърсено на следващ етап. Ако екипът на медията е бил подведен, че на място ще бъдат и обвинените родители, то при наличието на предварителна информация, че изобщо съществуват такива, те е трябвало да бъдат потърсени преди излъчването и да се вземе тяхното съгласие или отказ за участие и/или разискване на казус, свързан с детето им. При друга хипотеза, за която се твърди в становището, а именно, че темата е обявена като обща, а не като засягаща конкретни лица и в хода на разговор репортерът се е оказал

евентуално „изненадан“, то липсата на съобщаване на имена не оправдава липсата на адекватна и очаквана от журналистите реакция, а именно – търсенето на доказателства за твърденията на събеседниците, проява на съмнение или анонс за продължаване на изясняването на ситуацията.

В излъчването липсва необходимата журналистическа критична дистанция при воденето на разговорите. Репортерът не прави опит да уточни в какво се състои провалянето на учебния процес, какви са жалбите и сигналите, за които става въпрос от страна на родителите на детето, какво са установили проверките и т.н. КЖЕ не може да се съгласи и с твърдението в становището на телевизия Bulgaria ON AIR, че заради липсата на споменаване на имена не е възможно да се идентифицира другата страна, още повече, че това се е случило и майката на детето научава именно от друг родител, който я е свързал с излъченото предаване. Комисията не може да приеме и преценката на редакционния екип да не продължи темата с допълнителни аргументи на другата страна, както и мотивите „*че не желае да навлиза в конкретиката на множество неразрешени проблеми между родителите и училището, за което има данни, че са сезирани компетентните институции и има висящи съдебни или досъдебни производства*“. Екипът вече е навлязъл в конкретиката с излъчването на интервюта за нерешени проблеми. За изясняването на ситуацията е трябвало именно да бъдат потърсени компетентните институции още преди или след предаването, особено когато става въпрос за чувствителна тема, свързана с деца. Не на последно място - Етичният кодекс на българските медии ангажира журналистите и със задължението да защитават правата на децата, което никак не се изчерпва само и единствено като не съобщава имената им, особено при данни за деца в уязвимо положение (2.4.1 Ще проявяваме специална отговорност за спазване на правата на децата, включително и правото им да бъдат чути). В тази връзка КЖЕ вече се е произнасяла със свои решения относно казуси, свързани с отразяването на деца. Комисията е имала възможност да каже в решенията си, че дори да има съгласие от родител -това не отменя задължението на редакцията да направи преценка за баланс и за пропорционалност на включването на дете по отношение на целите, в частност да се анализира и информативната стойност на това включване.¹

¹ Решение № 27 от 2021 г. По обединени жалби срещу Монитор, <https://mediaethics-bg.org/wp-content/uploads/2021/08/%D0%A0%D0%B5%D1%88%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D0%B5-%E2%84%96-27-%D0%BE%D1%82-2021-%D0%B3.-%D0%BF%D0%BE-%D0%BE%D0%B1%D0%B5%D0%B4%D0%B8%D0%BD%D0%B5%D0%BD%D0%B8-%D0%B6%D0%B0%D0%BB%D0%B1%D0%B8-%D1%81%D1%80%D0%B5%D1%89%D1%83-%D0%9C%D0%BE%D0%BD%D0%B8%D1%82%D0%BE%D1%80.pdf>

По жалба на Асоциация на европейските журналисти – България срещу в-к „Труд“ – онлайн, Решение № 8/2016 <https://mediaethics-bg.org/wp-content/uploads/2016/12/%D0%A0%D0%B5%D1%88%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D0%B5-08-%D0%BE%D1%82-22.03.2016-%D0%90%D0%95%D0%96-%D1%81%D1%80%D0%B5%D1%89%D1%83-%D0%A2%D1%80%D1%83%D0%B4rev-FINAL.pdf>

Решение-№19-от-2021-г.-по-жалби-на-Ц.Б.-и-Асоциация-Родители-срещу-Нова-Телевизия, <https://mediaethics-bg.org/wp-content/uploads/2021/05/%D0%A0%D0%B5%D1%88%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D0%B5-%E2%84%96-19-%D0%BE%D1%82-2021-%D0%B3.-%D0%BF%D0%BE-%D0%B6%D0%B0%D0%BB%D0%B1%D0%B8-%D0%BD%D0%B0-%D0%A6.%D0%91.-%D0%B8->

КЖЕ обсъди и доколко наложително е било отразяването на казуса именно в конкретния момент и без осигуряването на всички гледни точки. Оповестяването на поредица важни проблеми, чиито решения се търсят, косвено се признава и от жалбоподателя, но с различни предпоставки и последици. Именно заради липсата на проверка на фактите от страна на журналистите, по иначе безспорно важни въпроси, обосновката за *обществен интерес* не може да бъде отнесена към конкретното отразяване на темата.

КЖЕ припомня, че практиката на ЕСПЧ обуславя по-висок праг на защита на децата при отразяване на случаи, свързани с тях. Именно заради това призовава телевизията за особено внимание и предварителна проверка на данните, както и за премахване на записа на предаването от сайта на медията, в тази му част, за която се отнася жалбата.

На базата на горните изводи КЖЕ прие следното

РЕШЕНИЕ:

КЖЕ намира жалба с вх. № 11-031/2024 г. за основателна по всички посочени в нея разпоредби.

Съгласно Правилника за дейността на Комисията за журналистическа етика решението да се изпрати на заинтересованите страни в 7-дневен срок от приемането му.

Председател на КЖЕ:

Нели Огнянова

*Изпълнителен директор на
Фондация НСЖЕ :*

Ева Петрова

[%D0%90%D1%81%D0%BE%D1%86%D0%B8%D0%B0%D1%86%D0%B8%D1%8F-
%D0%A0%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D1%82%D0%B5%D0%BB%D0%B8-
%D1%81%D1%80%D0%B5%D1%89%D1%83-%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B0-
%D0%A2%D0%B5%D0%BB%D0%B5%D0%B2%D0%B8%D0%B7%D0%B8%D1%8F.pdf](#)